

L'inscrucziun integrativa è dispitavla e custa bler

La regenza n'è betg pronta d'acceptar in'incumbensa da deputà Gian Michael (pbd Schons)

DA MARTIN CABALZAR

■ **En sia incumbensa parlamentara sustegnida da 54 deputadas e deputads vul il schef da la fracziun da la pbd Gian Michael (Donat) midar la lescha da scola en quest senn che las mesiras da scolaziun e promoziun da la pedagogia speziala sajan pussaivlas equivalentamain tant en moda integrativa, parzialmain integrativa u separativa. La regenza n'è dentant betg pronta d'acceptar questa moziun.** En la nova lescha da scola approvada 2012 dal cussegl grond è vegnida integrada er la regulaziun pertutgant la pedagogia speziala. En quest connex han las instituziuns responsablas per la scola (vischnancas u consorzis da scola) da procurar che la purschida da la pedagogia speziala saja avant maun en il sector simpel. Il chantun garantescha la purschida sin il sector pli pretensius. Concretamain munta quai che la realisaziun vegn fatga en moda integrativa sche la scolaziun e la promoziun en la classa regulara han avantatgs per la scolara u per il scolar che ha in basegn spezial da promoziun e sche quai è supportabel per la classa regulara. Cas cuntrari vegnan las mesiras realisadas en moda parzialmain integrativa sco instrucziun da gruppa u sco instrucziun individuala, ubain en moda separativa en partiziun d'instituziuns da la scolaziun speziala u en famiglias.

Ina explosiun dals custs

Sco quai che deputà Gian Michael constatescha è la lescha concepida uschia che las instituziuns responsablas per la scola vegnan obligadas da porscher las mesiras da la pedagogia speziala en emprima lingua a moda integrativa. En la pratica vegnia questa prescripziun er applitgada energicamain tras la cussegliaziun da l'uffizi per la scola populara ed il sport. «Il success da questa furma da scolaziun e da promoziun è dentant fitg contestà»,



Per deputà Gian Michael (pbd Schons) è l'inscrucziun integrativa dispitavla ed effectuescha in'explosiun dals custs per il scolaesser.

FOTO O. ITEM

punctuescha Michael. Ella funcziuna mo lura sche tut las circumstanzas sco la colavuraziun da las personas d'instrucziun, la grondezza da la classa, las partiziuns da pliras classes, il dumber dals uffants cun basegns spezialis etc. èn accordadas optimalmain ina cun l'autra. I na possia betg vegnir cumprovà sche l'integratiun saja pli persistenta che quella pratigada fin quà. L'unica consequenza clera fin ussa saja l'explosiun dals custs.

Animadas obligadas?

Plinavant crititgescha Michael il fatg che malgrà che l'ordinaziun pretendia suletamain che las instituziuns responsablas per la scola sajan *animadas e betg obligadas* d'engaschar en la classa ina persona spezialisada per la pedagogia curativa per almain duas unitads d'instrucziun per emna per partiziun dal stgalim da scola e dal stgalim primar, pretendia l'inspecu-

rat da scola en il Fegl scolastic grischun (avust 2016) energicamain talas lecziuns. Uschia vegnian las instituziuns da scola obligadas da porscher lecziuns da Pi P e quai independentamain dal basegn. Questa purschida en l'entir chantun saja puspè in grond chaschunader da custs per bieras instituziuns da scola, constatessa Michael.

La lescha da scola attribueschia correctamain la cumpetenza da prender mesiras da la pedagogia speziala en il sector simpel a las instituziuns responsablas per la scola. Questa cumpetenza duai perquai er pudar vegnir realisada consequentamain e correspondentamain als basegns locals. Da quai profiteschian tut ils uffants, las personas d'instrucziun e las instituziuns responsablas. Era grazia ad in diever pli sistematic dals meds finansials avant maun. Perquai duain las mesiras da scolaziun e da promoziun da la

pedagogia speziala, seigi la moda integrativa, parzialmain integrativa e separativa, vegnir resguardadas sco opziuns equivalentas. Plinavant duai la promoziun preventiva vegnir transferida en la cumpetenza da las instituziuns responsablas per la scola.

Obligaziun dal dretg surordinà

En sia resposta accentuescha la regenza che la scolaziun speziala en il chantun Grischun saja ina consequenza da las prescripziuns sin plaun federal. Tenor la Constituziun federala che fixescha explicitamain l'egualitad da tut ils umans avant la lescha duain uffants e giuvenils «giudair ina scolaziun ed instrucziun sco er ina furmaziun supplementara tenor lur abilitads». La lescha federala oblighescha plinavant ils chantuns da procurar per ina scolaziun elementara adattada als basegns spezialis dals uffants e giuvenils. Els duain promover «Uschenavant che quai è pussaivel e che quai serva al bainstar da l'uffant u giuvenil impedi», duain uffants ed impedids vegnir integrads en la scola regulara e quai cun furmas da scolaziun correspondentas. Era la cunvegna da la ONU pretenda dals stadis contractants in «sistem da furmaziun integrativ sin tut ils nivels». Er il tribunal federal vegnia a la conclusiun ch'igl existia da princip ina precedenza da la scolaziun speziala integrada viers la scolaziun speziala separada, scriva la regenza.

Scolaziun separativa cuntrafà al dretg surordinà

La midada proponida cun l'incumbensa permetess da reintrodur las classes pitschnas e pussibilitass pia ina furma da scolaziun separativa. «Quai cuntraschess al dretg surordinà», argumentescha la regenza. Ultra da quai stoppian ins partir dal fatg che mo instituziuns da scola pli grondas pudessan stgaffir ina purschida correspondentada, damai ch'i dovria in tschert dumber da scolars per pudair ma-

nar ina classa pitschna. Cun la midada en il stgalim superiur fissi plinavant pussaivel che scolars che frequentavan fin uss la scola regulara en moda integrativa midassan en ina classa pitschna separativa, quai che na vegnessia betg chapì da las famiglias pertutgadas. La lescha vertenta garanteschia plinavant ch'ina scolaziun integrativa stoppia mo avair lieu sche quai saja d'avantatg per il scolar cun in basegn spezial da promoziun e sche quai saja supportabel per la classa regulara.

Las instituziuns responsablas vegnan animadas e betg obligadas

Tenor la regenza vegnan las instituziuns responsablas per la scola che ston garantir las mesiras da la pedagogia speziala en il sector simpel animadas (e betg obligadas!) da metter a disposiziun almain duas unitads d'instrucziun per emna dal stgalim da la scolina e dal stgalim primar exclusivamain sco scolaziun e promoziun integrativa en l'instrucziun cun l'entira partiziun che vegn dada d'ina persona spezialisada per la pedagogia curativa. Cun questa mesira duai vegnir garantida la promoziun integrativa sco prevenziun. A la pedagogia curativa duessi esser pussaivel da prevennir en l'instrucziun en classa regulara al svilup d'in basegn spezial da promoziun e da reglar ils basegns che sa dattan ordlonder en ina fasa iniciala d'uffants cun flavlezzas parzialas da la prestaziun u cun talents spezialis.

La regenza è dentant era da l'avis che er la classa sco unitad profitia da la promoziun integrativa sco prevenziun. Ins possia uschia era far quint cun effects da sinergia tras l'instrucziun da partiziun. Las personas responsablas per la scola enconuschian il meglier las relaziuns al lieu. Sin basa dals facturs sco la grondezza da la classa, la cumposiziun da la classa ect. possian ellas fixar per mintga classa la soluziun ch'è individualmain la gista.

La regenza propona perquai da betg acceptar l'incumbensa.